ISSN: 2181-3906 2024

International scientific journal «MODERN SCIENCE AND RESEARCH»

VOLUME 3 / ISSUE 6 / UIF:8.2 / MODERNSCIENCE.UZ

IQDISODIY NOCHOR KORXONALARNI MOLIYAVIY SOG`LOMLASHTIRISHNING MOLIYA-KREDIT MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH

Toshov Mirzabek Hakimovich

Osiyo Xalqaro Universiteti.

https://doi.org/10.5281/zenodo.11672602

***Annotatsiya**. Korxonalarda iqtisodiy nochorlik holati kelib chiqish sabablari, ularni aniqlash mezonlari hamda iqtisodiy nochor korxonalarni moliyaviy sog'lomlashtirishni tartibga solish yuzasidan ilmiy taklif va amaliy tavsiyalarni ishlab chiqishdan iboratdir. Iqtisodiy nochorlik masalalarining nazariy-amaliy asoslarini o'zlashtirish, ularni yechishning vositalarini belgilab olish bugungi kunning eng dolzarb masalalaridan biri bo'lib hisoblanadi.*

Iqtisodiy adabiyotlarda iqtisodiy nochorlik atamalari qariyb bir xil ma'noda ishlatiladi. Ularning paydo bo'lishiga zamin yaratuvchi sabablar turlicha bo'lsa-da, ammo bu sabablarning ildizi baribir sog'lom raqobatga borib taqaladi.

***Tayanch so'zlar:** Iqtisodiy nochorlik, bankrot, moliyaviy sog'lomlashtirish, moliyaviy barqarorlik, to'lovga layoqatsizlik, moliyaviy majburiyatlar, likvid aylanma aktivlar, sanasiya, kreditor qarzdorlik.*

IMPROVEMENT OF FINANCIAL-CREDIT MECHANISMS OF FINANCIAL RECONCILIATION OF ECONOMICLY DISABLED ENTERPRISES

***Abstract.** It consists in the development of scientific proposals and practical recommendations on the causes of the state of economic insolvency in enterprises, the criteria for their determination, as well as the regulation of the financial rehabilitation of economically insolvent enterprises. Mastering the theoretical and practical foundations of economic helplessness issues, determining the means of solving them is considered one of the most pressing issues today.*

In economic literature, the terms of economic incapacity are used in almost the same sense. Although the reasons for their emergence are different, the root of these reasons still goes back to healthy competition.

***Key words:** Economic insolvency, bankruptcy, financial consolidation, financial stability, insolvency, financial liabilities, liquid current assets, consolidation, creditor indebtedness.*

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ФИНАНСОВО-КРЕДИТНЫХ МЕХАНИЗМОВ ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ ЭКОНОМИЧЕСКИ НЕОБХОДИМЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

***Аннотация.** Она заключается в разработке научных предложений и практических рекомендаций о причинах состояния экономической несостоятельности предприятий, критериях их определения, а также регулировании финансового оздоровления экономически неплатежеспособных предприятий. Освоение теоретических и практических основ проблем экономической беспомощности, определение средств их решения считается сегодня одним из наиболее актуальных вопросов.*

В экономической литературе термины экономической недееспособности используются почти в том же смысле. Хотя причины их возникновения различны, корень этих причин все же уходит в здоровую конкуренцию.

***Ключевые слова:** Экономическая несостоятельность, банкротство, финансовая*

консолидация, финансовая устойчивость, несостоятельность, финансовые обязательства, ликвидные оборотные активы, консолидация, кредиторская задолженность.

Markazdan turib ma'muriy-rejali boshqarish tizimining raqobatga asoslangan bozor munosabatlariga o`tish jarayoni milliy iqtisodiyotda inqiroz, bankrotlik, muvozanatsizlik kabi yangi tushuncha va masalalarni kun tartibiga qoʻymoqda.

Yangidan tashkil topayotgan har bir korxona-muassasalarning o`z faoliyatini to`xtatganlari ham bo`ladi. Raqobatbardosh bo`lmagan korxonalar oʻz joyini boshqalariga boʻshatib berishga majbur.

Iqtisodiy nochorlik masalalarining nazariy-amaliy-uslubiy jihatlarini o'rganish, muammo va kamchiliklarni hal etish yo`nalishlarini belgilab olish hozirgi kunning dolzarb masalasi boʻlib hisoblanadi.

Iqtisodiy adabiyotlarda iqtisodiy nochorlik va bankrotlik atamalari qariyb bir xil ma'noda ishlatiladi. Ularning paydo boʻlishiga zamin yaratuvchi sabablar turlicha boʻlsa-da, ammo bu sabablarning ildizi baribir sogʻlom raqobatga borib taqaladi.

O`zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyev Oliy Majlisga Murojaatnomasida “Bankrotlik borasidagi hozirgi tartiblar korxonalarni tugatish va molu mulkidan tushgan mablagʻlar hisobidan qarzlarni qoplashni nazarda tutadi.

Shuning uchun soʻnggi 3 yilda atigi 3 ta korxonada sanasiya qoʻllangan, xolos. Endi bunday qoidalardan voz kechib, toʻlovga qobiliyatsiz korxonalarni eng ilgʻor xorijiy tajriba asosida sogʻlomlashtirish boʻyicha yangi tizim joriy etamiz” deb ta'kidlagan edi.[1]

Bozor iqtisodiyotida iqtisodiyot subektlari iqtisodiy jihatdan to`la erkin boʻlgani holda, raqobat kurashiga qo`shiladilar. Ayrim bozor subektlariga bu kurash beqiyos imkoniyatlar eshigini ochib bersa, boshqalarining boshi berk koʻchaga kirib qolishiga sabab boʻlishi mumkin. mukammal raqobat sharoitida g`alaba yoki mag`lubiyat muqarrar narsaki, uni toʻxtatib qolish juda qiyin. Boshqacha aytsak, davomli raqobat kurashi doimo iqtisodiy nochorhk yoki bankrotlikka tushirish variantlari ehtimolini ko`paytiradi.

"Bankrotlik" so'zi italyancha "banca rotta" iborasidan kelib chiqqan - so'zma-so'z "singan kursi", degan tarjimani beradi. Tarixan "Bank" (italyancha banca) dastlab aholi gavjum joylarida (masalan, bozorlar va yarmarkalar) o'rnatilgan almashtirish stoli yoki kursisi ma'nosini berib, ularda pul almashtiruvchilar va qarz oluvchilar o'z operatsiyalarini amalga oshirishgan va hujjatlarni rasmiylashtirishgan. "Bank" egasining, ya'ni kursi egasining toʻlovga noqobil bo'lganidan keyin u kursini sindirib tashlashi koʻchma ma'noda bizgacha yetib kelgan.[2]

1-jadval

Moliyaviy barqarorlik koeffitsientlari

[1] Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. 24.01.2020. https://president.uz/uz/lists/view/3324

[2] https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B5%D1%81%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%8F%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8C

Ko‘rsatkichlar	Aniqlanishi	Normal darajasi
Kapitallashuv darajasi	Qarz kapitali/Xususiy kapital	1,5 dan yuqori bo'lmagan hollarda
o`ziga tegishli mablag‘lar bilan ta’minlanish koeffitsienti	Xususiy kapital - Oborotdan tashqari aktivlar*/Oborot aktivlar**	Quyi darajasi 0,1 K>0,5
Moliyaviy mustaqillik koeffitsienti	Xususiy kapital/Balans jami	Km>0,4+0,6
Moliyalashtirish koeffitsienti	Xususiy kapital/Qarz kapitali	Kk>0,7
Moliyaviy barqarorlik koeffitsienti	Xususiy kapital+Uzoq muddat majburiyatlar/Balans jami	Kb>0,6

Korxonalarning iqtisodiy va moliyaviy ahvoliga qarab korxona iqtisodiy nochorligi maqomi turlicha qarashlarga sabab bo`ladi. Yuridik shaxslarni bankrot, deb e'lon qilish, ularni tugatish talablari davlat nomidan ish yurituvchi organlar tomonidan belgilangan tartiblarda amalga oshiriladi.

O‘zbekiston Respublikasi Davlat aktivlarini boshqarish agentligi tomonidan korxonalarni(korxonalar)ni iqtisodiy nochor, deb topishning tartiblari belgilanadi. Ushbu agentlik tomonidan yuridik shaxslarni iqtisodiy nochorligi mezonlari ishlab chiqilgan. Korxonalarning moliyaviy holatini baholashda quyidagi koeffitsientlarni aniqlash tavsiya etilgan:[3]

- To‘lov qobiliyat yoki qoplanish koeffitsienti (Kt);
- Moliyaviy mustaqillilik koeffitsienti (Km);
- O‘zlik mablag‘lari manbasi bilan ta'minlanganlik koeffitsienti (Kamm);
- o‘z va qarz mablag‘larining o`zaro nisbati koeffitsienti (Kuz/q);
- Aktivlarning rentabellik koeffitsienti (Kar);
- Quvvatlardan foydalanganlik koeffitsienti (Kq);
- Asosiy vositalarning eskirish koeffitsienti (Kav);
- Muddati o‘tgan kreditorlik qarzlarning mavjudlik holati.

Lekin yuqoridagi ko‘rsatkichlar tizimi ham, iqtisodiy adabiyotlar keltirilgan ko‘rsatkichlar tizimi ham shuni namoyon qilmoqdaki, iqtisodiy nochorlik masalalarida haliyam ma`lum chalkashliklar borligini ko`rsatadi.

Adabiyotlardagi korxonalar iqtisodiy nochorligi ko'rsatkichlarini nazariy jihatdan o`rganishlar natijasida quyida keltiriladigan ko`rsatkichlar tizimi tavsiya etiladi.

1. Korxonalarning mustaqillik koeffitsienti — Bu koeffitsient korxona o‘zlik

[3] Ваҳобов А.В., Ибрагимов А.Т. «Молиявий таҳлил». Дарслик. Т., «Ўзбекистон» - 2002 й., 111-бет

mablag‘lari manbaini barcha mablag‘larga (aktivlarga) bo`lish orqali topiladi. Bu indikator korxonaning o‘zlik mablag‘lari manbaini mavjud barcha mablag‘larning qancha ulushini tashkil qilishini ko‘rsatadi. Bu ko‘rsatkich 0,5 koeffitsient (50%) va undan baland bo‘lsa, moliyaviy mustaqil bo`lib hisoblanadi.

2. Korxonalarning to‘lovga qobillik koeffitsienti. Bu ko'rsatkich korxona balansi balans aktiv II «Joriy aktivlar» bo‘limi umumiysini qisqa muddatli qarz majburiyatlariga nisbati kabi aniqlanadi.

3.Korxonalarning o‘zlik mablag‘lari manbai va qarz mablag‘lari nisbati koeffitsienti. O‘zlik mablag‘lari jamisidan (balans passivi I-bo‘lim) uzoq muddatli aktivlar (balans aktivi I-bo‘lim) summasini ayirib tashlab va aylanma mablag`lardagi o‘zlik mablag‘lari summasini topamiz.

4. **Aktivlar rentabelligi** — bu indikator korxona sof foydasini aktivlar jamisiga (balansining jami summasiga) nisbati kabi hisoblanadi. Shuning uchun aktivlar rentabelligini doimiy ravishda analiz qilib borish, uning vaqt oralig`ida o‘zgarishini o‘rganish muhim.

Korxonalar iqtisodiy nochorligi va bankrotligi, iqtisodiy nochorlikni moliyaviy sog‘lomlashtirish mexanizmlari muhokama qilingan. Tadqiqotda iqtisodiy nochorlik va bankrotlik kategoriyalarining asl mohiyati, huquqiy sabab va oqibati, iqtisodiy tanazzullikka olib keluvchi omillarning turlari, kelib chiqish sabablari hamda aniqlash mezonlari borasida ma’lumot keltirilgan.

Korxonani bankrotlik holatiga kelturuvchi omillar tahlil qilinib biz tomonimizdan korxonalarning to'lov qobiliyatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan tipik sabablar aniqlandi.

Iqtisodiy nochor ahvoldagi korxonalar faoliyatini moliyaviy tahlil qilish natijalariga ko'ra, korxonaning o'ziga xos xususiyatlaridan kelib chiqqan holda, uning ichki imkoniyatlari va ta'sirini kamaytirish mumkin bo'lgan sabablar tanlanishi hamda tahlil qilinishi kerakligi aytib o‘tildi.

Korxonaning moliyaviy holatini normallashtirish uchun amaldagi mavjud qonunchilik choralari, korxonalarning tashkiliy va ma'muriy chora-tadbirlari, xorijiy mamlakatlarda bankrotlik bo‘yicha davlat organlarining eng ko‘p uchraydigan funksiya va vakolatlari borasida ma’lumotlar berilgan.

Tadqiqotning o'ziga xos xususiyatlari va sharoitlaridan kelib chiqqan holda korxonalarning iqtisodiy tanazzullikka yuz tutgan davrida moliyaviy sog‘lomlashtirish mexanizmlarini tanlash muhimligi ta'kidlangan.

REFERENCES

1. Alimova, S. (2024). THE ROLE OF UZBEK PEDAGOGY IN DEVELOPING THE SPIRITUALITY OF FUTURE TEACHERS. Modern Science and Research, 3(5), 386-392.
2. Alimova, S. (2024). THE MAJOR FACTORS INFLUENCING ON CAREER DEVELOPMENT AND ON ADVANCE OF A CAREER LADDER. Modern Science and Research, 3(5), 417-425.
3. Alimova, S. (2024). THE ROLE OF INFORMATION TECHNOLOGY IN THE PERSONNEL MANAGEMENT SYSTEM. Modern Science and Research, 3(2), 385-390.

4. Shamsiya, A. (2023). HR MANAGEMENT AND COACHING IN THE INNOVATIVE ECONOMY AS A METHOD OF BUSINESS MANAGEMENT. Modern Science and Research, 2(10), 712-717.
5. Alimova, S. O. FEATURES OF THE STRATEGIC MANAGEMENT SYSTEM OF INDUSTRIAL ENTERPRISES.
6. Shadiyev, A. K. (2023). FUNCTIONS, METHODS, MANAGEMENT DECISIONS AND SOCIAL FACTORS OF EDUCATIONAL MANAGEMENT. American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157), 1(9), 87-93.
7. Шадиев, А. Х. (2020). Факторы, влияющие на развитие экотуризма. Достижения науки и образования, (5 (59)), 31-32.
8. Shadiyev, A. (2022). O ‘QUV EKSKURSIYASI-TURIZMNI O ‘QITISHNING INNOVATSION USULI SIFATIDA. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz), 13(13).
9. Davronov, I. O., & Shadiyev, A. K. (2020). The cost-effectiveness of improving the quality of hotel services. Academy, (4), 40-42.
10. Khalilov, B. B. (2024). ROLE OF INTERNAL AUDITING IN INTERNATIONAL COMPANIES. Gospodarka i Innowacje., 47, 413-419.
11. Bahromjon, X., & Nargiza, N. (2023). THE PROCEDURE FOR DRAWING UP FINANCIAL STATEMENTS IN JOINT-STOCK COMPANIES ON THE BASIS OF INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS. Modern Science and Research, 2(10), 805-811.
12. Bahodirovich, K. B. (2024). RISK-BASED FINANCIAL INSTRUMENTS: THEORIES AND CONCEPTS. Gospodarka i Innowacje., 46, 373-378.
13. Supiyevna, B. M. (2024). DISTINCTIVE FEATURES OF PERSONAL MANAGEMENT IN THE ACTIVITIES OF COMMERCIAL BANKS. Gospodarka i Innowacje., 47, 134-139.
14. Базарова, М. С., Шарипова, М., & Нуруллоев, О. (2021). “РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ” ДА АҲОЛИНИНГ ИШ БИЛАН БАНДЛИГИ ХУСУСИЯТЛАРИ. САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ, 482.
15. Бобоев, А. Ч., & Базарова, М. С. (2019). Хорижий инвестицияларнинг жозибадорлигини ошириш. Интернаука, (22-3), 88-90.
16. Supiyevna, B. M. (2022). Innovatsion iqtisodiyotda inson kapitalini boshqarish tizimini takomillashtirish.
17. Bazarova, M. S., & Shahboz, K. (2022). Ways to increase the efficiency of available tourist facilities in Uzbekistan. Scientific approach to the modern education system, 1(10), 16-18.
18. Bazarova, M. (2024). DISTINCTIVE FEATURES OF PERSONAL MANAGEMENT IN THE ACTIVITIES OF COMMERCIAL BANKS. Modern Science and Research, 3(1), 563-567.
19. Жумаева, З. К. (2023). ПУТИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ РЕГИОНОВ УЗБЕКИСТАНА. Gospodarka i Innowacje., 42, 530-533.

20. Jumayeva, Z. (2024). DEVELOPMENT OF CREATIVE INDUSTRIES AS A FACTOR OF GROWTH OF NATIONAL ECONOMY: REVIEW OF FOREIGN EXPERIENCE AND PROSPECTS FOR THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN. Modern Science and Research, 3(2), 241-246.
21. Jumayeva, Z. Q. (2017). THEORIES OF ENSURE STABILITY IN LABOUR MARKETS OF DEVELOPED COUNTRIES. Инновационное развитие, (4), 64-66.
22. Nafisa, R. (2024). Organization of Management in Small Business and Private Entrepreneurship. Miasto Przyszłości, 48, 503-509.
23. Junaydulloevich, A. A., Bakhriddinovna, A. N., & Olimovna, R. N. Business and Product Delivery in the Context of Covid-19. JournalNX, 1305-1307.
24. қизи Рахмонқулова, Н. О. (2023). КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИНГ ҲУДУДЛАР ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ ЎРНИ. " Экономика и туризм" международный научно-инновационной журнал, 6(14).
25. Таирова, М. М., Аминова, Н. Б., & Рахманкулова, Н. О. (2020). Стратегия развития управления цепями поставок в обрабатывающей промышленности. International scientific review, (LXXI), 56-58.
26. Ibodulloyevich, I. E. (2024). XIZMAT KO ‘RSATISH KORXONALARINING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA AFZALLIKLARI.
27. Ibodulloyevich, I. E. (2024). XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI.
28. Ibodulloyevich, I. E. (2024). ZAMONAVIY MENEJMENT VA UNING USULLARINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY YONDASHUVLARI.
29. Ibodulloyevich, I. E. (2024). XIZMAT KO ‘RSATISH KORXONALARI FAOLIYATLARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING TASHKILIY MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH. Gospodarka i Innowacje., 46, 608-615.
30. Ikromov, E. (2024). A METHODICAL APPROACH TO EVALUATING THE EFFICIENCY OF SERVICE ENTERPRISES. Modern Science and Research, 3(5), 180-188.
31. Ikromov, E. (2024). THE IMPORTANCE OF ETHICS AND CULTURE IN THE INTRODUCTION OF MODERN METHODS OF MANAGEMENT. Modern Science and Research, 3(5), 171-179.
32. Ibodulloyevich, I. E. (2024). MENEJMENTNING ZAMONAVIY USLUBLARINI JORIY ETISHDA ETIKA VA MADANIYATNING AHAMIYATI.
33. Ibodulloyevich, I. E. (2024). XIZMAT KO ‘RSATISH KORXONALARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI BAHOLASHGA USLUBIY YONDASHUV.
34. Zamira, J. (2024). ENSURING ECONOMIC SECURITY IN THE BANKING SECTOR. Gospodarka i Innowacje., 47, 343-348.
35. Jumayeva, Z. (2024). IQTISODIYOT RIVOJIDA INNOVATSIYANING AHAMIYATI. Modern Science and Research, 3(5), 504-511.
36. Jumayeva, Z. (2024). MOLIYAVIY RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISH ORQALI MILLIY IQTISODIYOT BARQARORLIGINI TA’MINLASHNING USTUVOR YO ‘NALISHLARI. Modern Science and Research, 3(5), 512-518.

37. Bustonovna, D. Z. (2024). CREATIVE THINKING AND ITS APPLICATION IN ECONOMICS. [Data set]. Zenodo.
38. To'rayevna, S. N. (2024). KORXONANING MOLIYAVIY BAQARORLIGI: OMILLARI VA KO 'RSATKICHALARI. Gospodarka i Innowacje., 47, 140-146.
39. To'rayevna, S. N. (2023). YETAKCHILIK USLUBI SIFATIDA MURABIYOTDAN FOYDALANISH MENEJERLARNI TAYYORLASH. Gospodarka i Innowacje., 42, 399-408.
40. To'rayevna, S. N. (2023). DEMOKRATIYA VA IQTISODIYOT O'RTASIDAGI MUNOSABAT" SIYOSIY SHAXS" NAZARIDAN. Gospodarka i Innowacje., 42, 387-394.
41. Sodiqova, N. (2023). A POLITICAL ECONOMY ANALYSIS OF ECONOMIC SECURITY. Modern Science and Research, 2(12), 559-568.
42. Sodiqova, N. (2024). TECHNOLOGY DISCOURSE AND THE POLITICAL ECONOMY OF NEW MEDIA. Modern Science and Research, 3(2), 376-384.
43. Akbarovna, N. N. (2024). RAQAMLI IQTISODIYOT SOHALARDA VA ELEKTRON TIJORAT RIVOJLANISHIDA MAMLAKATNING IQTISODIY SALOHIYATI.
44. Akbarovna, N. N. (2024). DAVLAT SOLIQ QO'MITASINING AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARINI RAQAMLASHTIRISH STRATEGIYASI.
45. Naimova, N. (2024). STRATEGY OF MARKETING RESEARCH. Modern Science and Research, 3(5), 306-312.
46. Akbarovna, N. N. (2024). DAVLAT BOSHQARUV ORGANLARI–MA'MURIY HUQUQ OBYEKTI SIFATIDA. Gospodarka i Innowacje., 47, 371-377.
47. Hakimovich, T. M. (2023). HR BOSHQARMASIDA KPI TIZIMI.
48. Toshov, M. (2024). MODERN MANAGEMENT AND DIGITALIZATION. Modern Science and Research, 3(5), 728-734.
49. Hakimovich, T. M. (2024). THE SYSTEM OF KEY PERFORMANCE INDICATORS AS A TOOL IMPROVEMENTS MANAGEMENT OF THE ORGANIZATION. Gospodarka i Innowacje., 47, 353-358.
50. Toshov, M. (2023). HR BOSHQARMASIDA KPI TIZIMI. Modern Science and Research, 2(12), 470-476.
51. Toshov, M. (2023). CREATIVE ECONOMY: ESSENCE AND STRUCTURE. Modern Science and Research, 2(12), 499-505.
52. Toshov, M. (2023). FORMATION OF PRINCIPLES HR (HUMAN RESOURCE) BASED ON KEY INDICATORS (KPI). Modern Science and Research, 2(12), 477-482.
53. Mahmudovna, Q. G. (2024). Oliy ta'lim muassasalari raqobatbardoshligini oshirishda innovatsion faoliyatning ahamiyati.
54. Mahmudovna, Q. G. (2024). Oliy ta'lim muassasalari raqobatbardoshligini tavsiflovchi omillar. Gospodarka i Innowacje., 46, 620-627.
55. Mahmudovna, G. G. (2024). Competitive strategies, the importance of using innovation in their implementation. Iqtisodiyot va zamonaviy texnologiya jurnali| journal of economy and modern technology, 3(5), 8-14.

56. Mahmudovna, Q. G. (2024). Raqobat strategiyalari, ularni amalga oshirishda innovatsiyalardan foydalanishning ahamiyati. Iqtisodiyot va zamonaviy texnologiya jurnali| journal of economy and modern technology, 3(5), 15-21.
57. Бобомуродова, Г. (2023). ЭМПАТИЯ КАК ФАКТОР СОЦИАЛЬНЫХ ПРЕДУБЕЖДЕНИЙ У СТУДЕНТОВ. Евразийский журнал академических исследований, 3(9), 179-182.
58. Bobomurodova, G. (2023). THEORETICAL FRAMEWORK FOR THE DEVELOPMENT OF MOTIVATION FOR LEARNING IN TURKMEN AND RUSSIAN STUDENTS. Science and innovation, 2(B10), 478-482.